

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Warszawie

LWA.410.006.04.2020

Pan
prof. dr hab. n. med. Mirosław Wielgoś
Rektor
Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego
ul. Żwirki i Wigury 61
02-091 Warszawa

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/20/023 – Kształcenie cudzoziemców na polskich uczelniach

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Warszawski Uniwersytet Medyczny ul. Żwirki i Wigury 61 02-091 Warszawa
Kierownik jednostki kontrolowanej	prof. dr hab. n. med. Mirosław Wielgoś, Rektor Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego ¹ , od 1 września 2016 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Szacowanie możliwości kształcenia cudzoziemców. 2. Prowadzenie rekrutacji na studia oraz kształcenie cudzoziemców. 3. Planowanie i finansowanie kształcenia cudzoziemców. 4. Współpraca właściwych podmiotów na rzecz wspierania kształcenia cudzoziemców.
Okres objęty kontrolą	Lata 2017-2020 (do czasu zakończenia czynności kontrolnych), z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust.1 z uwzględnieniem kryteriów określonych w art. 5 ust.1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ²
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Warszawie
Kontrolerzy	1. Danuta Bolikowska, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LWA/78/2020 z 20 maja 2020 r. 2. Paulina Lach-Matusiak, doradca ekonomiczny, upoważnienie do kontroli nr LWA/77/2020 z 19 maja 2020 r.

(akta kontroli tom I str. 1-4)

¹ Dalej: Rektor.

² Dz. U. z 2019 r. poz. 489 ze zm., dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Warszawski Uniwersytet Medyczny⁴ w latach 2017-2020 realizował zadania dotyczące kształcenia cudzoziemców, obejmujące rekrutację, planowanie i finansowanie tego kształcenia, a także prawidłowo współpracował w tym zakresie z innymi podmiotami.

WUM prowadził działania związane z umiędzynarodowieniem Uczelni, określone w strategii rozwoju, strategii jakości kształcenia i rocznych planach działalności, a także prowadził projekty dofinansowane z budżetu państwa oraz ze środków pozabudżetowych, rzetelnie je rozliczając.

Rekrutacja na studia odbywała się zgodnie z przyjętymi w tym przez Senat Uczelni regulacjami, które określały zasady rekrutacji cudzoziemców⁵. WUM prowadził za granicą działania promujące kształcenie na Uczelni.

Kształcenie cudzoziemców na WUM prowadzono zgodnie ze standardami określonymi przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego⁶. Zasady płatności za studia były regulowane wewnętrznymi procedurami, zgodnymi z przepisami prawa powszechnie obowiązującego, a terminowość i wysokość wnoszonych opłat była monitorowana przez dziekanaty. WUM terminowo i w prawidłowej wysokości wypłacał studentom zagranicznym stypendia RP przyznane przez Ministra Zdrowia.

Rektor terminowo przekazywał Ministrowi Zdrowia oraz Komendantowi Straży Granicznej rzetelne dane dotyczące studentów cudzoziemców.

NIK wskazuje jednocześnie, że dwa moduły wdrażanego Zintegrowanego Systemu Informatycznego Wspomagającego Proces Kształcenia (IRK ED⁷ i Wirtualny Dziekanat) nie zapewniały pracownikom WUM pełnego wsparcia informatycznego w procesach rekrutacji kandydatów z zagranicy oraz monitorowania opłat za studia wnoszonych przez cudzoziemców. Nie miało to jednak wpływu na ogólną ocenę kontrolowanych obszarów.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej⁸ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Szacowanie możliwości kształcenia cudzoziemców

1.1. W latach akademickich 2016/2017-2018/2019 WUM prowadził kształcenie na pięciu wydziałach⁹, obejmujących 14 kierunków i jedną specjalność. W 2019 r. dokonano reorganizacji nauczania¹⁰, w wyniku której obecnie kształcenie odbywa się na pięciu wydziałach, tj. lekarskim, lekarsko-stomatologicznym, medycznym, farmaceutycznym oraz nauk o zdrowiu. W 2020 r. w WUM cudzoziemcy studiowali na 14 kierunkach z 17 dostępnych na Uczelni.

³ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁴ Dalej: WUM lub Uczelnia.

⁵ Senat WUM określał warunki i tryb rekrutacji na studia zgodnie z art. 169 ust. 2 i 196 ust. 2 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2017 r. poz. 2183, ze zm.), dalej „ustawa Prawo o szkolnictwie wyższym” oraz zgodnie z art. 70 ust. 1 i art. 200 ust. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2020 r. poz. 85), dalej „ustawa Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce”.

⁶ Dalej MNiSW.

⁷ IRK ED – Internetowa Rekrutacja Kandydatów na studia w języku angielskim English Division.

⁸ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁹ I Wydział Lekarski, II Wydział Lekarski z Oddziałem Nauczania w Języku Angielskim oraz Oddziałem Fizjoterapii, Wydział Lekarsko-Dentystyczny, Wydział Farmaceutyczny, Wydział Nauk o Zdrowiu.

¹⁰ W 2019 r., na podstawie art. 214 ust. 2 ustawy z dnia 3 lipca 2018 r. przepisy wprowadzające ustawę Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. poz. 1669) dostosowano strukturę organizacyjną uczelni do nowych wymogów prawnych, łącząc dwa wydziały lekarskie w jeden (uchwałę nr 40/2019 Senatu WUM z dnia 27 maja 2019 r. w sprawie przyjęcia statutu Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego weszła w życie z dniem 1 października 2019 r.)

W roku akademickim 2019/2020 (stan na dzień 31 grudnia 2019 r.) studiowały 9832 osoby, z czego 828 to cudzoziemcy studiujący na kierunkach prowadzonych zarówno w języku polskim, jak i angielskim. Najliczniejszą grupę stanowili cudzoziemcy studiujący w języku angielskim na kierunku lekarskim¹¹ (wzrost w porównaniu z rokiem akademickim 2016/2017 o 9,3%) i lekarsko-dentystycznym¹² (wzrost o 21,8%).

W latach akademickich 2016/2017 – 2019/2020 liczba studentów WUM wyniosła łącznie 38 571 (na 17 kierunkach studiów) W okresie tym studiowało łącznie 3179 cudzoziemców, kształcących się na 14 kierunkach. W roku akademickim 2019/2020 liczba studentów WUM (19 559) wzrosła o 2,9% w stosunku do roku 2016/2017 (19 012), a liczba studentów będących cudzoziemcami wzrosła o 5,6%.

W 2016/2017 najwięcej studentów kształciło się na kierunkach: lekarskim (8209 studentów), pielęgniarstwo (2037), farmacja (1579), położnictwo (1108), fizjoterapia (1093), a w 2019/2020 – na kierunkach: lekarskim (8727 studentów), pielęgniarstwo (2000), farmacja (1636), fizjoterapia (1200), położnictwo (1116).

W roku akademickim 2016/2017 najwięcej cudzoziemców kształciło się na kierunkach: lekarskim (655, w tym w języku angielskim 599), lekarsko-dentystycznym (55), farmacja (8), fizjoterapia (7), pielęgniarstwo (5), a w roku akademickim 2019/2020 – na kierunkach: lekarskim (716, w tym w języku angielskim 650), lekarsko-dentystycznym (67), farmacja (14), zdrowie publiczne (12).

Na studiach I stopnia w roku akademickim 2016/2017 kształciło się łącznie 2523 studentów, w tym 13 cudzoziemców, zaś w 2019/2020 – 2132 studentów, w tym 21 cudzoziemców.

Na studiach II stopnia w roku akademickim 2016/2017 kształciło się łącznie 1410 studentów, w tym 12 cudzoziemców, a w 2019/2020 – 1398 studentów, w tym 9 cudzoziemców.

Na studiach III stopnia w roku akademickim 2016/2017 studiowało łącznie 506 studentów (w grupie tej nie było cudzoziemców), a w 2019/2020 – 470, w tym 9 cudzoziemców.

(akta kontroli tom I str. 5-15, 20, 25-26, 69-83)

1.2. W latach 2017-2019 rady wydziałów lekarskich¹³, w ramach swoich kompetencji, uchwały plany studiów dla prowadzonych kierunków studiów, zgodnych z wymogami i standardami kształcenia określonymi w rozporządzeniach Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego¹⁴. Następnie plany akceptowane były przez Prorektora ds. Studenckich i Kształcenia. Założenia programowe wynikające z ustawy z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentysty¹⁵ oraz standardy kształcenia na kierunku lekarskim obejmowały wszystkich studentów, niezależnie od kraju pochodzenia i języka wykładowego.

(akta kontroli tom I str. 127-204)

Możliwości kształcenia cudzoziemców w WUM były szacowane zgodnie z wytycznymi Ministerstwa Zdrowia dotyczącymi limitów przyjęć na studia obywateli polskich i cudzoziemców. Cudzoziemcy mogli podjąć kształcenie na WUM m.in. w wyniku rekrutacji na kierunki studiów prowadzone w języku polskim lub w języku angielskim oraz, na podstawie decyzji Ministra Zdrowia, na studia prowadzone

¹¹ Kierunek lekarski: 2016/2017 – 655, 2017/2018 – 703, 2018/2019 – 708, 2019/2020 – 716 studentów cudzoziemców.

¹² Kierunek lekarsko-dentystyczny: 2016/2017 – 55, 2017/2018 – 61, 2018/2019 – 60, 2019/2020 – 67.

¹³ Do 30 września 2019 r. działały I Wydział Lekarski oraz II Wydział Lekarski z Oddziałem Nauczania w Języku Angielskim oraz Oddziałem Fizjoterapii.

¹⁴ Rozporządzenie MNiSW z dnia 9 maja 2012 r. w sprawie standardów kształcenia dla kierunków studiów: lekarskiego, lekarsko-dentystycznego, farmacji, pielęgniarstwa i położnictwa (Dz.U. z 2018 r. poz. 345) oraz rozporządzenie MNiSW z dnia 26 lipca 2019 r. w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu lekarza, lekarza dentysty, farmaceuty, pielęgniarzki, położnej, diagnosty laboratoryjnego, fizjoterapeuty i ratownika medycznego (Dz. U. poz. 1573).

¹⁵ Dz. U. z 2020 r. poz. 514, ze zm.

w języku polskim (stypendium RP). Limity przyjęć¹⁶ dla cudzoziemców na studia na kierunkach lekarskim (12 miejsc) oraz lekarsko-dentystycznym (4 miejsca) określone były na poszczególne lata akademickie przez Ministra Zdrowia na podstawie art. 8 ust. 9 ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym, a następnie art. 444 ust. 2 ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.

(akta kontroli tom I str. 29-50, 53-68)

Odnosząc się do kwestii limitów przyjęć, Prorektor ds. Studenckich i Kształcenia wyjaśniła, że dziekani wydziałów, określając potrzeby związane z kształceniem na kierunkach przygotowujących do wykonywania zawodów medycznych, brali pod uwagę konieczność zapewnienia studentom odpowiedniej bazy dydaktycznej, w tym laboratoryjnej, klinicznej, aptecznej, a także wykwalifikowanej kadry dydaktycznej. Na podstawie przekazanych przez dziekanów danych Rektor przekazywał Ministrowi Zdrowia propozycje limitów i liczby wolnych miejsc dla cudzoziemców.

(akta kontroli tom II str. 1-7)

Dział Kontrolingu WUM dokonywał kalkulacji kosztów kształcenia na potrzeby sporządzania planów rzeczowo-finansowych WUM. W tym celu m.in. szacowano koszty bezpośrednie, odpisy na koszty pośrednie i odpisy na strategię oraz opracowywano propozycje kosztów opłat na następny rok akademicki. Kalkulacja kosztów kształcenia na danym kierunku (zarówno na studiach anglojęzycznych, jak i polskojęzycznych) nie różnicowała kosztów według podziału na studentów cudzoziemców i polskich.

(akta kontroli tom II str. 175-181)

WUM dokonywał analiz liczby kształcących się cudzoziemców, m.in. w celu przekazywania co roku danych na ten temat Ministrowi Zdrowia, Komendantowi Straży Granicznej, a także wprowadzenia ich do systemu POL-on¹⁷. Oddział Nauczania w Języku Angielskim (ED)¹⁸ Wydziału Lekarskiego, na którym kształcą się najwięcej cudzoziemców, prowadził również analizy liczby kształcących się studentów, m.in. na potrzeby rekrutacji oraz dydaktyczne.

(akta kontroli tom I. str. 43-50, 51-54, 67-68, 84-98)

ED promował za granicą ofertę dydaktyczną WUM (w tym wśród Polonii w USA i Kanadzie), biorąc udział w zagranicznych targach edukacyjnych. Współpracował także z agentami rekrutacyjnymi, do zadań których należały m.in. promocja za granicą oferty kształcenia w języku angielskim na WUM, w tym udział w targach oraz rekrutowanie kandydatów na studia medyczne prowadzone w języku angielskim. Kraje/regiony, w których działali agenci rekrutacyjni, to m.in.: Izrael, Niemcy, Skandynawia, Tajwan, Tajlandia, Malezja, Japonia, Turcja, Zjednoczone Emiraty Arabskie. W związku z podejmowanymi działaniami na kierunku lekarskim w języku angielskim (ED) w roku akademickim 2019/2020 studiowało 685 cudzoziemców z 61 krajów (wzrost o 13 krajów w porównaniu z rokiem akademickim 2016/2017).

(akta kontroli tom I str. 205-212, 219-227, 285-342, 485-487, tom II str. 11-14, 174)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

¹⁶ Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 22 czerwca 2017 r. w sprawie limitu przyjęć na kierunki lekarski i lekarsko-dentystyczny (Dz. U. poz. 1251); z dnia 16 lipca 2018 r. (Dz. U. poz. 1381); z dnia 18 lipca 2019 r. (Dz.U. poz. 1344).

¹⁷ Zintegrowany System Informacji o Szkolnictwie Wyższym i Nauce.

¹⁸ Oddział English Division jest od 2019 r. jednostką Wydziału Lekarskiego (wcześniej: II Wydziału Lekarskiego z Oddziałem Nauczania w Języku Angielskim, działającym od roku 1993). Wydział Lekarsko-Dentystyczny także ma wyodrębniony oddział English Division, prowadzący kształcenie studentów w języku angielskim.

Właściwe organy WUM posiadały bieżące informacje dotyczące liczby kształconych cudzoziemców. Dziekani analizowali i szacowali możliwości kształcenia, w tym dostępność niezbędnej bazy dydaktycznej na poszczególnych poziomach i kierunkach studiów. NIK ocenia pozytywnie aktywne działania WUM promujące za granicą ofertę kształcenia studentów na Uczelni.

2. Prowadzenie rekrutacji na studia oraz kształcenie cudzoziemców

2.1. Senat WUM ustalił zasady rekrutacji cudzoziemców zgodnie z wymogami określonymi w art. 169 ust. 2 i 196 ust. 2 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym oraz w art. 93 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty¹⁹, określając warunki i tryb prowadzenia rekrutacji na wszystkie kierunki studiów²⁰.

(akta kontroli tom I str. 29-42, 219-227, 232-284)

Rekrutacja prowadzona była zgodnie z wewnętrznymi regulacjami przez wydziałowe/oddziałowe komisje rekrutacyjne oraz uczelnianą komisją rekrutacyjną. W wyniku analizy protokołów Oddziałowej Komisji Rekrutacyjnej Oddziału Nauczania w Języku Angielskim na lata akademickie 2016/2017 – 2019/2020 oraz akt osobowych studentów cudzoziemców²¹ ustalono, że Komisja realizowała przydzielone jej zadania, a przyjęci studenci dostarczyli wymagane w procesie rekrutacji dokumenty.

W odniesieniu do cudzoziemców kandydujących na studia w WUM dodatkowo stosowano test kompetencji w celu ujednolicenia poziomu wiedzy kandydatów pochodzących z krajów o różnych systemach kształcenia. Osoby ubiegające się o przyjęcie na studia na kierunku lekarskim prowadzone w języku angielskim kwalifikowane były na podstawie wyników egzaminu wstępnego z biologii, chemii i fizyki, w formie testu MCQ²². Do egzaminu nie musieli przystępować kandydaci z maturą IB/EB²³, którzy byli przyjmowani na podstawie jej wyników z przedmiotów kierunkowych (biologia i chemia na poziomie rozszerzonym oraz fizyka lub matematyka na poziomie podstawowym). Od roku 2019/2020 z egzaminu wstępnego zwolnieni byli również kandydaci, którzy potwierdzili zdany egzamin BMAT, MCAT, GAMSAT, UKCAT²⁴. W rekrutacji na rok akademicki 2020/2021 został wprowadzony test kompetencji dla wszystkich kandydatów na studia, z wyjątkiem kandydatów, którzy zdali egzamin BMAT, GAMSAT, MCAT, UKCAT.

(akta kontroli tom I str. 285-342, 461-466, 468)

Kandydaci posiadający świadectwo IB, świadectwo EB lub świadectwo maturalne wydane w państwach członkowskich UE, OECD, EFTA jak również kandydaci, którzy uzyskali świadectwo maturalne poza granicami Polski w państwach innych niż państwa członkowskie UE, byli kwalifikowani na podstawie przeliczonych na punkty kwalifikacyjne wyników z egzaminu maturalnego. Zasady przeliczania na punkty ocen ze świadectw w latach 2016-2020 regulowały uchwały Senatu²⁵.

(akta kontroli tom I str. 208-210, 461-466)

¹⁹ Dz. U. z 2019 r. poz. 1481 ze zm.

²⁰ Uchwały Senatu WUM w sprawie warunków, trybu i terminów rozpoczęcia i zakończenia rekrutacji na pierwszy rok studiów w Warszawskim Uniwersytecie Medycznym: nr 40/2015 z 25 maja 2015 r. ze zm., nr 42/2016 z dnia 23 maja 2016 r.; nr 44/2017 z dnia 29 maja 2017 r.; nr 61/2018 z dnia 21 maja 2018 r.; nr 53/2019 z dnia 24 czerwca 2019 r. ze zm. Dostępne na: <http://bip.wum.edu.pl/>

²¹ Badanie dobranych losowo 21 teczek akt osobowych cudzoziemców rekrutowanych w latach 2016-2019.

²² Test wielokrotnego wyboru.

²³ IB - matura międzynarodowa, EB - matura europejska potwierdzona świadectwem.

²⁴ Egzaminy lekarskie – https://www.unipage.net/en/exams_medicine.

²⁵ Uchwały Senatu WUM w sprawie warunków, trybu i terminów rozpoczęcia i zakończenia rekrutacji na pierwszy rok studiów w Warszawskim Uniwersytecie Medycznym 2016/2017 – uchwała Senatu nr 79/2015 z dnia 30 listopada 2015 r.; 2017/2018 – uchwała Senatu nr 42/2016 z dnia 23 maja 2016 r.; 2018/2019 – uchwała Senatu nr 44/2017 z dnia 29 maja 2017 r.; 2019/2020 – uchwała Senatu nr 61/2018 z dnia 21 maja 2018 r.

Proces rekrutacji kandydatów na kierunek lekarski w języku angielskim na rok akademicki 2020/2021 prowadzony przez Oddziałową Komisję Rekrutacyjną English Division²⁶ z wykorzystaniem modułu²⁷ Zintegrowanego Systemu Informatycznego Wspomagającego Proces Kształcenia pn. Internetowa Rekrutacja Kandydatów English Division (IRK ED) był utrudniony z powodu błędów występujących we wdrażanym i mającym w założeniu wspierać rekrutację systemie informatycznym. Zauważone braki funkcjonalności w module IRK ED członkowie Oddziałowej Komisji Rekrutacyjnej ED zgłaszali przedstawicielom wykonawcy, m.in. w dniu 21 maja 2020 r. poinformowano, że 14 zarejestrowanym kandydatom nie naliczyła się opłata 200 euro, błędnie wyświetlały się wyniki testu kompetencyjnego, a formuła w systemie nieprawidłowo podliczała punkty.

Według stanu na 15 lipca 2020 r. moduł IRK ED nie zapewniał Oddziałowej Komisji Rekrutacyjnej ED pełnego wsparcia informatycznego w zakresie uzyskania wiarygodnych wyników rekrutacji, np. nie zapewniał rzetelnej informacji o wynikach testów i miejscu danego kandydata w rankingu. W niektórych przypadkach niewłaściwie przeliczał wyniki z przedmiotów maturalnych liczących się w rankingu i nie sygnalizował opóźnień we wniesieniu opłaty rekrutacyjnej. Moduł nie miał uruchomionego filtra „Szczegółowe opłaty z pliku bankowego”. Ponadto interfejs modułu IRK ED nie był w pełni dostosowany do potrzeb językowych kandydatów (część menu jest dostępna tylko w języku polskim), kandydatom nie zapewniono instrukcji w systemie, a użytkownicy (członkowie Komisji) nie zostali przeszkoleni w zakresie pełnej funkcjonalności modułu.

(akta kontroli tom II str. 192-363)

Kierownik Wdrożenia Projektu Zintegrowanego Systemu Informatycznego Wspomagającego Proces Kształcenia WUM wyjaśnił, że aktualnie toczą się prace mające usprawnić funkcjonowanie systemu w obszarze obsługi studentów obcojęzycznych.

(akta kontroli tom III str. 331)

2.2. W kontrolowanym okresie cudzoziemcy²⁸ przyjmowani byli na studia na WUM zgodnie z zasadami określonymi w rozporządzeniach MNiSW²⁹ oraz chwałach Senatu WUM.

(akta kontroli tom I str. 229-231, 461-466)

2.3. Limit przyjęć nowych studentów na kierunek lekarski i lekarsko-dentystyczny dla uczelni określał corocznie Minister Zdrowia w rozporządzeniu, po zasięgnięciu opinii WUM w tej sprawie. W latach 2017-2020 Rektor WUM nie wydawał decyzji o podejmowaniu i odbywaniu przez cudzoziemców kształcenia w szkołach doktorskich. W latach tych cudzoziemcy byli przyjmowani na kierunek lekarski, lekarsko-dentystyczny oraz farmację na podstawie zgody Ministra Zdrowia na odbywanie studiów w WUM³⁰, albo zgodnie z warunkami rekrutacji.

(akta kontroli tom I str. 53-54, 67-68, 478-480)

²⁶ Wcześniej: Oddziałowa Komisja Rekrutacyjna Oddziału Nauczania w Języku Angielskim.

²⁷ System IRK ED to jeden z modułów Zintegrowanego Systemu Informatycznego Wspomagającego Proces Kształcenia, realizowanego w ramach zamówienia publicznego (umowa AEZ/365/S-015/192/2017 z 12 lipca 2017 r.). 17 września 2018 r. odebrano etap II prac – Oprogramowanie w zakresie funkcjonalności niezbędnych do procesu sprawozdawczego na danych rzeczywistych co najmniej w systemie POL-on oraz internetowej rekrutacji kandydatów, ale bez modułu wspomagającego rekrutację na studia anglojęzyczne (English Division).

²⁸ Badanie dokumentacji z rekrutacji 21 losowo wybranych studentów cudzoziemców.

²⁹ Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 października 2006 r. w sprawie podejmowania i odbywania przez cudzoziemców studiów i szkoleń oraz ich uczestniczenia w badaniach naukowych i pracach rozwojowych (Dz. U. z 2016 r. poz. 1501); rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie podejmowania i odbywania przez cudzoziemców studiów i szkoleń oraz ich uczestniczenia w badaniach naukowych i pracach rozwojowych (Dz. U. poz. 1125).

³⁰ Minister Zdrowia wyrażał zgodę na odbywanie studiów w WUM w latach akademickich 2016/2017 – 2018/2019 decyzją wydawaną na podstawie art. 43 ust. 3 pkt 3 i ust. 4 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, a w roku akademickim 2019/2020 – decyzją wydawaną na podstawie art. 323 ust. 1 pkt 3 i ust. 2 i 324 ust. 1 pkt 2 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.

2.4. Zajęcia, na których kształcili się cudzoziemcy, prowadzone były w języku polskim oraz w angielskim (zajęcia na kierunku lekarskim i lekarsko-dentystycznym). WUM wymagał od cudzoziemców przedstawienia certyfikatu językowego – w przypadku cudzoziemców podejmujących kształcenie na studiach w języku polskim – certyfikatu znajomości języka polskiego na poziomie B2, natomiast w przypadku studentów kształcących się w języku angielskim – certyfikat znajomości tego języka (IELTS, TOEFL, TOIC lub inny na poziomie B2).

(akta kontroli tom I str. 208-209)

Znajomość języka polskiego wśród cudzoziemców potwierdzano³¹ certyfikatem weryfikowanym przez Studium Języka Polskiego dla Cudzoziemców Uniwersytetu Łódzkiego, zgodnie z wytycznymi MZ. Natomiast w przypadku wykładowego języka angielskiego jego znajomość potwierdzano stosownymi certyfikatami, tj. IELTS (6.0)³² lub na podstawie oceny końcowej z języka angielskiego na świadectwie maturalnym z krajów skandynawskich lub świadectwa maturalnego IB zgodnie z zasadami i trybem postępowania rekrutacyjnego uregulowanymi uchwałami Senatu WUM.

(akta kontroli tom I str. 461-466)

Znajomość języka angielskiego wśród kadry WUM była weryfikowana podczas rekrutacji do pracy (obowiązkowy certyfikat), jak również w trakcie zajęć ze studentami. Pracownicy dziekanatu English Division Wydziału Lekarskiego posiadali wykształcenie wyższe, m.in. w zakresie lingwistyki stosowanej lub certyfikaty znajomości języka angielskiego.

(akta kontroli tom I str. 211, t. II str. 182-184)

2.5. WUM umożliwiał cudzoziemcom³³ zdobywanie odpowiedniej liczby punktów ECTS przypisanych do zajęć, właściwych na określonym kierunku, poziomie i profilu kształcenia.

(akta kontroli tom I str. 208-209, 228, 418)

2.6. Polska Komisja Akredytacyjna (PKA) wydawała w okresie objętym kontrolą pozytywne oceny w związku z kształceniem studentów na WUM.

W 2016 r. prezydium PKA stwierdziło, iż Wydział Lekarsko-Dentystyczny WUM spełnia wymagania kadrowe, programowe oraz organizacyjne do prowadzenia na kierunku lekarsko-dentystycznym jednolitych studiów magisterskich o profilu praktycznym, a poziom kształcenia jest na odpowiednim poziomie. W 2018 r. prezydium PKA stwierdziło, iż I Wydział Lekarski WUM spełnia wszystkie wymagania pozwalające uzyskać ocenę pozytywną. W ocenie brano pod uwagę takie kryteria, jak: koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni, program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia. Przeanalizowano też kryteria dotyczące kadry prowadzącej kształcenie, infrastrukturę wykorzystywaną w procesie kształcenia, a także sposób opieki nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się i osiąganie efektów nauki. Z raportów zespołu oceniającego PKA, dotyczącego kierunku farmacja za lata akademickie 2017/2018 – 2019/2020 wynika, że realizowane były umowy w ramach programu Erasmus+ oraz innych form współpracy międzynarodowej. Studenci mogli ubiegać się o wyjazdy na studia w języku angielskim, francuskim, włoskim, niemieckim, hiszpańskim i portugalskim. Na ocenianym kierunku sporządzono 30 prac dyplomowych w języku angielskim. Studenci mogli realizować część prac eksperymentalnych w innych krajach. Ponadto program studiów zakładał naukę

³¹ Badanie próby 21 losowo wybranych studentów cudzoziemców, w przypadku 5 osób językiem wykładowym był język polski, a w przypadku pozostałych język angielski.

³² Wymagany poziom punktów na certyfikacie wynosił min. 6.

³³ W wyniku badania dokumentacji losowo wybranych 10 studentów cudzoziemców kształcących się na kierunkach: lekarskim (w języku polskim), lekarskim (w języku angielskim).

języka obcego, w formie lektoratów z języka angielskiego. Studenci i pracownicy kierunku farmacja korzystali z wyjazdów w ramach programu Erasmus+ Mobilność oraz bogatej oferty umów bilateralnych. Studenci wyjeżdżali zarówno na studia, jak i na praktyki.

(akta kontroli tom I str. 343-346, 453-459, 476)

2.7. W okresie objętym kontrolą na WUM działał wewnętrzny System Zarządzania Jakością Kształcenia³⁴, opracowany w ramach projektu Q: *Kultura Jakości Uczelni*, dofinansowanego ze środków UE w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. W ramach systemu badano proces kształcenia studentów WUM, m.in. w roku 2019 opublikowano raport zawierający wyniki ogólnouczelnianej studenckiej ankiety oceny zajęć i nauczycieli akademickich przeprowadzonej w roku akademickim 2018/2019. Przeprowadzano też badania opinii studentów uczestniczących w programach wymiany międzynarodowej, obejmujące takie kwestie, jak: motywy przyjazdu, uzyskane i formacje i wsparcie, jakość studiów na WUM, infrastrukturę WUM, zdobytą wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne. Z badania za rok akademicki 2018/2019 powstał w 2020 r. raport³⁵.

(akta kontroli tom II str. 15-173)

WUM monitorował kariery zawodowe absolwentów przede wszystkim z wykorzystaniem dobrowolnej ankiety przeprowadzanej w językach polskim i angielskim przez Biuro Innowacyjności i Jakości Kształcenia. Uczelnia nie posiada systemu ogólnouczelnianego monitorowania karier absolwentów cudzoziemców. WUM 1 kwietnia 2019 r. rozpoczął działania w celu utworzenia stowarzyszenia absolwentów English Division w ramach programu NAWA *International Alumni*, jednym z zadań będzie monitorowanie ścieżek karier i losów absolwentów cudzoziemców.

(akta kontroli tom I str. 477, 482-484, tom III str. 36-94, 135-137)

W latach akademickich 2016/2017 – 2019/2020 WUM wypłacił studentom cudzoziemcom stypendia RP, przyznane przez Ministra Zdrowia w łącznej kwocie 1 863,4 tys. zł. Stypendia pobierało łącznie 202 studentów z trzech wydziałów: lekarskiego, lekarsko-dentystycznego i farmaceutycznego (w poszczególnych latach odpowiednio: 39, 50, 53, 60). W latach 2017-2020 Rektor wydał decyzje o skreśleniu czworga cudzoziemców z listy studentów. W przypadku trzech z nich przyczyną skreślenia był brak postępów w nauce, jedna osoba zrezygnowała ze studiów sama. Cudzoziemcy, których dotyczyły skreślenia z listy studentów nie pobierali stypendium RP, przyznawanego przez Ministra Zdrowia.

(akta kontroli tom I str. 43-50, 471-474, tom II str. 185-191)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości, z wyjątkiem braku osiągnięcia funkcjonalności systemu informatycznego wspomagającego proces rekrutacji cudzoziemców.

OCENA CZĄSTKOWA

Organy WUM prawidłowo realizowały zadania związane z ustalaniem warunków i trybu rekrutacji na studia. Liczba przyjmowanych cudzoziemców na kierunki lekarski i lekarsko-dentystyczny była zgodna z limitami określonymi przez Ministra Zdrowia.

Kształcenie było prowadzone zgodnie ze standardami określonymi przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego, w trakcie nauki uwzględniano umiejętności językowe

³⁴ System wprowadzono uchwałą nr 1/2013 Senatu WUM z dnia 21 stycznia 2013 r. w sprawie określenia ogólnych ram instytucjonalnych Systemu Zarządzania Jakością Kształcenia Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego, zmienioną uchwałą nr 12/2015 Senatu WUM z dnia 23 lutego 2015 r.

³⁵ Uczelniane raporty z oceny jakości kształcenia z poprzednich lat są publikowane na stronie: <https://platforma.wum.edu.pl>

cudzoziemców i umożliwiano uzyskiwanie wymaganej programem liczbę punktów ECTS. Ze względu na nieosiągnięcie wymaganej funkcjonalności modułu IRK ED wdrażany system informatyczny nie wspierał procesu rekrutacji cudzoziemców.

OBSZAR

3. Planowanie i finansowanie kształcenia cudzoziemców

Opis stanu faktycznego

3.1. Planując działania związane z kształceniem studentów, w tym cudzoziemców, WUM dysponował niezbędnymi, aktualnymi danymi, pozwalającymi na diagnozę potrzeb. W roku akademickim 2016/2017 Kolegium Rektorskie i dziekani wydziałów wykonali analizę SWOT określającą słabe i mocne strony uczelni oraz zagrożenia dla osiągnięcia przyjętych celów i szanse na przyszłe lata. Za mocną stroną WUM uznano rosnące umiędzynarodowienie procesu kształcenia, w tym mobilność studentów. W okresie objętym kontrolą WUM rozwinął współpracę w zakresie dydaktyki z instytucjami z całego świata, w tym m.in. z krajów Unii Europejskiej, USA, Kanady i Japonii. Istotnym elementem umiędzynarodowienia stała się oferta edukacyjna WUM dedykowana studentom zagranicznym. Zdiagnozowaną słabą stroną było niewystarczające przygotowanie pedagogiczne kadry akademickiej, w tym umiejętności międzykulturowe i językowe, niedostateczne umiędzynarodowienie kadry i programów kształcenia, mała liczba nauczycieli akademickich z zagranicy tzw. *visiting professors* oraz niska liczba kandydatów na English Division Wydziału Farmaceutycznego.

Wydział Lekarsko-Dentystyczny do mocnych stron zaliczył rozpoczęcie kształcenia na kierunku dentystycznym w języku angielskim, a do słabych – niewystarczającą współpracę międzynarodową. W perspektywie lat 2017-2020 przyjęto zadanie nawiązania, a po 2020 r. zintensyfikowania oraz poszerzenia współpracy międzynarodowej w zakresie działalności dydaktycznej i naukowej.

Wydział Nauki o Zdrowiu za słabą stroną uznał brak studiów prowadzonych w języku angielskim. Na lata 2017-2020 nie wyznaczono zadań w tym obszarze. W wizji dalszych zadań do realizacji po roku 2020, w obszarze dydaktyki i wychowania, wskazano uzyskanie międzynarodowej akredytacji programu studiów I i II stopnia na kierunku zdrowie publiczne ASPHER (The Association of Schools of Public Health in the European Region) i EUPHA (The European Public Health Association). W celu realizacji umiędzynarodowienia szkolenia przyjęto m.in. zadanie rozszerzania oferty kształcenia w języku angielskim dla studentów krajowych i zagranicznych oraz działania na rzecz zwiększenia międzynarodowej wymiany studenckiej.

Zadanie umiędzynarodowienia (w tym otwarcie English Division) przyjęto do realizacji w perspektywie lat 2017-2020 w strategii Wydziału Farmaceutycznego z Oddziałem Medycyny Laboratoryjnej. Pomimo prowadzonej rekrutacji w latach akademickich 2017/2018 – 2019/2020, nie uruchomiono kierunku farmacja w języku angielskim.

Prodziekan Wydziału Farmaceutycznego wyjaśnił, że odpłatne studia na kierunku farmacja w języku angielskim (English Division) nie zostały uruchomione z powodu niskiego zainteresowania kierunkiem i niewypełnienia minimalnej liczby studentów niezbędnej do utworzenia grupy wiejskiej. Strategia rozwoju WUM obejmuje lata 2017-2020, w związku z tym ocena stopnia realizacji lub niezrealizowania zadania zapisanego w strategii będzie możliwa po zakończeniu bieżącej rekrutacji.

(akta kontroli tom I str. 213-218, tom II str. 364, 428-450)

Analizą SWOT objęto w szczególności kształcenie cudzoziemców w Oddziale Nauczania w Języku Angielskim Wydziału Lekarskiego (English Division – ED), działającym w latach 2017-2019 w II Wydziale Lekarskim z Oddziałem Fizjoterapii.

Od roku akademickiego 2019/2020 ED wchodzi w skład Wydziału Lekarskiego powstałego z połączenia wydziałów lekarskich I i II English Division, na którym studiuje najwięcej cudzoziemców. ED przeprowadzał analizy sprawności nauczania, m.in. w celu diagnozowania potrzeb i planowania rekrutacji w przyszłych latach akademickich. W roku 2016/2017 na kierunku lekarskim studiowali studenci z 48 krajów. Według stanu na 20 listopada 2019 r. na kierunku lekarskim w języku angielskim studiowało 685 studentów z 61 krajów (najwięcej z: Arabii Saudyjskiej – 132 osoby, Norwegii – 81, Szwecji – 59, Niemiec – 34, USA – 28, Malezji – 27, Indii – 25, Tajwanu – 24, Wielkiej Brytanii 23, Kanady 20).

(akta kontroli tom II str. 11-14, 436-438)

3.2. Zgodnie z art. 66 ust. 1a ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym, Rektor opracował *Strategię rozwoju Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego na lata 2017-2020*, która została przyjęta przez Senat WUM 10 kwietnia 2017 r. uchwałą nr 38/2017. Głównym celem strategicznym WUM stało się podniesienie jakości i efektywności kształcenia zorientowanego na studenta. W zakresie umiędzynarodowienia Uczelni określono trzy cele szczegółowe: wzmocnienie rangi i międzynarodowej pozycji dydaktyki prowadzonej na WUM (cel 1); wzrost umiędzynarodowienia kadry i programów kształcenia (cel 6); poprawę jakości oraz umiędzynarodowienia studiów doktoranckich (cel 7). Dla osiągnięcia celów określono zadania do zrealizowania w latach 2017-2020 (m.in. zapewnienie wsparcia dla nauczycieli prowadzących zajęcia ze studentami English Division, zapewnienie warunków do rozwoju mobilności i umiędzynarodowienia kadry WUM oraz umiędzynarodowienie studiów doktoranckich) oraz wizję dalszych zadań i projektów do realizacji po roku 2020. W strategii nie określono mierników i wskaźników monitorowania stopnia realizacji celów i wykonania poszczególnych zadań. Realizację strategii, w tym zadań i ich mierzalnych efektów, prezentowała m.in. Prorektor ds. Studenckich i Szkolenia na posiedzeniach Senatu.

(akta kontroli tom II str. 374-460)

Prorektor ds. Umiędzynarodowienia, Promocji i Rozwoju WUM wyjaśniła, że studenci z zagranicy są integralną częścią społeczności akademickiej WUM, a zatem działania związane z kształceniem cudzoziemców nie są tematem traktowanym odrębnie. Analizę SWOT dla II Wydziału Lekarskiego z Oddziałem Nauczania w Języku Angielskim zawarto w strategii rozwoju WUM.

(akta kontroli tom II str. 366)

Senat WUM zatwierdził *Sprawozdanie w aspekcie strategii Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego w latach 2016-2020*³⁶, podsumowujące stan realizacji zadań w okresie sprawowania funkcji rektora. W sprawozdaniu zwymiarowano osiągnięte ilościowe i jakościowe rezultaty.

(akta kontroli tom III str. 1-221)

II Wydział Lekarski WUM opracował *Strategię jakości kształcenia Wydziału Lekarskiego WUM na lata 2017-2020*, przyjmując cele strategiczne dla czterech obszarów: programowego, kadry dydaktycznej i infrastruktury, warunków organizacyjnych oraz kultury i wsparcia jakości kształcenia. Dla każdego celu wyznaczono zadania i przypisano odpowiedzialność jednostek organizacyjnych lub grup interesariuszy WUM, określono także mierzalne wskaźniki oceny i efekty realizowanych zadań. Strategia odnosiła się do kształcenia wszystkich studentów, bez wyróżniania studentów cudzoziemców.

(akta kontroli tom II str. 461-467)

³⁶ Uchwała Senatu WUM nr 43/2020 z dnia 29 czerwca 2020 r. w sprawie zatwierdzenia sprawozdania w aspekcie strategii Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego w latach 2016-2020.

3.3. WUM co roku opracowywał plany działalności odnoszące się do dokumentów strategicznych, określając w nich najważniejsze cele do realizacji, mierniki stopnia realizacji celu wraz z planowanymi wartościami do osiągnięcia na koniec roku oraz najważniejsze zadania służące realizacji celu. W planach na lata 2019 i 2020 z kształceniem cudzoziemców związany był cel *Przygotowanie systemu kształcenia kadr w szkolnictwie wyższym do wdrożenia nowych zasad kształcenia i zarządzania*. W 2019 r. osiągnięto zaplanowaną wartość miernika, poprzez *wdrożenie dwóch ogólnouczelnianych programów umiędzynarodowienia kształcenia* i zrealizowano zaplanowane zadania (zorganizowano 6 wizyt wykładowców profesorów z zagranicy oraz jedną edycję szkoły letniej). W roku 2020 dla tego celu określono także miernik – *liczba programów kształcenia zmodyfikowanych w oparciu o nowoczesne metody kształcenia na odległość i zadanie* (wartość planowana – 1) i zadanie: *rozszerzenie uczelnianej oferty e-zajęć w języku polskim i angielskim, w tym zajęć przygotowywanych przez pracowników badawczo-naukowych oraz studentów (tworzenie kolejnych kursów e-learningowych)*. Z wykonania planów działalności Uczelni w danym roku sporządzane były sprawozdania.

(akta kontroli tom II str. 468-493)

3.4. W połowie 2016 r. WUM zakończył realizację projektu pn. *Adaptacja kulturowa, integracja i wsparcie psychospołeczne dla studentów zagranicznych*³⁷ w ramach programu Rozwój Polskich Uczelni. Celem projektu było stworzenie kompleksowego programu wsparcia, ułatwiającego studentom cudzoziemcom integrację ze społecznością akademicką. Efektami projektu były m.in.: analizy potrzeb i dobrostanu studentów zagranicznych WUM; opracowanie strony internetowej *Welcome to MUW*, uruchomienie poradnictwa e-learningowego dla przyjezdnych studentów; wzmocnienie rozwoju sieci wsparcia psychologicznego, wydanie „Praktycznego przewodnika po działaniach adaptacji kulturowej, integracji i wsparcia psychospołecznego dla studentów zagranicznych” w języku angielskim; urządzenie i wyposażenie pokoju socjalnego dla studentów zagranicznych w kompleksie dydaktycznym WUM oraz gabinetu Poradni Psychologicznej dla Studentów Zagranicznych. Projekt dofinansowano ze środków FSS z Mechanizmu Finansowego EOG i Norweskiego Mechanizmu Finansowego w kwocie 938 409 zł, wkład własny WUM wyniósł 104 268 zł (łącznie wartość projektu: 1 042 677 zł).

(akta kontroli tom III str. 1-29)

W latach 2019-2020 WUM realizował projekty w ramach trzech programów NAWA (Promocja Zagraniczna, *International Alumni* oraz program *Welcome to Poland*³⁸), dofinansowane przez Agencję na łączną kwotę 509,5 tys. zł. Na działania w ramach programów (m.in. opracowanie bazy danych absolwentów zagranicznych, opracowanie systemu oznakowania budynków WUM w języku angielskim oraz tłumaczenie na język angielski wewnętrznych aktów prawnych związanych z dydaktyką), wg stanu na 15 czerwca 2020 r., wydatkowano 109,5 tys. zł. Według stanu na 8 lipca 2020 r. uzgadniany był z NAWA aneks do umowy, dotyczący wydłużenia terminu realizacji projektu *International Alumni* z 30 września 2020 r. – o 12 miesięcy.

(akta kontroli tom III str. 30-137, 143-156)

W latach 2017-2020 (do 31 marca) przedstawiciele WUM uczestniczyli w 24 zagranicznych targach edukacyjnych (m.in. w USA, Kanadzie, Indonezji, Izraelu,

³⁷ Projekt SUPP (EOG18), umowa finansowa nr FSS/2014/HEI/W/0111/U/0040. Operatorem programu *Fundusz Stypendialny i Szkoleniowy. Rozwój Polskich Uczelni* była Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji.

³⁸ Projekt *Welcome to Medical University of Warsaw (MUW)* na kwotę 329 047 zł; projekt *Promocja marki MUW – Medical University of Warsaw* na kwotę 100 000 zł, projekt *Medical University of Warsaw English Division Student Alumni (EDSA) Reunion* na kwotę 99 995 zł.

Niemczech, Portugalii, Tajlandii i Tajwanie), prezentując ofertę kształcenia na studiach medycznych w Polsce w języku angielskim. Przedsięwzięcia te były finansowane ze środków WUM pochodzących m.in. z opłat za studia w języku angielskim (plan: 423 tys. zł; wydatki zrealizowane: 320,9 tys. zł). Koszty prowizji dla agentów rekrutujących studentów z zagranicy wyniosły w latach 2017-2020 łącznie 445,45 tys. zł.

(akta kontroli tom II str. 174, tom III str. 33-35)

3.5. Głównymi źródłami finansowania wydatków na działania WUM związane z kształceniem cudzoziemców były: budżet państwa – dotacja podmiotowa (rozd. 80306 § 2520), subwencja (rozd. 73014 § 2520), środki z Ministerstwa Zdrowia i z NAWA na stypendia oraz przychody własne (z tytułu opłat za studia). Beneficjentami wydatków WUM związanych z kształceniem cudzoziemców w latach 2017-2019 byli studenci jednolitych studiów magisterskich prowadzonych w języku angielskim, a także studenci studiów I i II stopnia, studiów podyplomowych oraz stażyści. Łącznie w latach 2017 – 2020 (do 31 marca) wydatki na kształcenie cudzoziemców wyniosły 108 331,4 tys. zł, w tym odpowiednio: 2017 r. – 33 579,4 tys. zł; w 2018 r. – 36 672,8 tys. zł; w 2019 – 37 849,6 tys. zł³⁹. Uczelnia nie prowadzi odrębnej ewidencji dla cudzoziemców studiujących w języku polskim, wydatki ewidencjonowano dla danego kierunku studiów, bez rozróżniania narodowości studentów. Wykonanie za I kwartał 2020 r., wg stanu na 13 lipca 2020 r., nie zostało rozliczone. Jak wyjaśniła Kierownik Działu Kontrolingu WUM, uczelnia rozlicza koszty po zakończeniu danego semestru roku akademickiego.

(akta kontroli tom III str. 289-290)

3.6. Koszty kształcenia WUM określał w rocznych planach rzeczowo- finansowych, bez ich różnicowania na koszty na związane ze studiującymi Polakami i cudzoziemcami. Wysokość opłat dotyczących kształcenia cudzoziemców w WUM ustalano w podziale na formy i kierunki studiów, m.in. na podstawie: przepisów ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, a od 2019 – Prawa o szkolnictwie wyższym i nauce (art. 80); kosztów wynikających z ksiąg rachunkowych uczelni za ostatni dostępny rok sprawozdawczy; liczby godzin dydaktycznych przypisanych do poszczególnych przedmiotów i form kształcenia oraz liczbę studentów; przyjętych założeń na przyszłe lata w zakresie wzrostu kosztów i odpisy na koszty pośrednie i na realizację strategii. Średni koszt kształcenia studenta cudzoziemca studiującego w języku angielskim, oszacowany na potrzeby kontroli przez Dział Kontrolingu WUM, w roku 2019 wyniósł: na kierunku lekarskim – 49 998 zł, na kierunku lekarsko-dentystycznym – 72 918 zł.

(akta kontroli tom II str. 175-179, tom III str. 289)

3.7. Zasady płatności za studia prowadzone w języku angielskim były regulowane uchwałami Senatu, a wysokość opłat – zarządzeniami Rektora WUM⁴⁰. W latach 2017/2018 – 2018/2019 opłata jednorazowa za rok studiów na kierunku lekarskim wynosiła 11 100 euro (łącznie 66 600 euro za cały sześcioletni tok studiów). W roku akademickim 2019/2020 na studiach anglojęzycznych na kierunku lekarskim opłata jednorazowa za I rok studiów wynosiła 12 900 euro, za każdy kolejny rok 12 700

³⁹ Wydatki obliczone proporcjonalnie do liczby studentów. WUM nie prowadził odrębnej ewidencji księgowej dla cudzoziemców studiujących we wspólnych ze studentami polskimi grupach. Wykonanie za I kw. 2020 r. w dniu 13 lipca 2020 r. nie zostało jeszcze rozliczone.

⁴⁰ Uchwała nr 32/2016 Senatu WUM z dnia 11 kwietnia 2016 r. w sprawie zasad płatności za studia prowadzone w języku angielskim na WUM w Oddziale Nauczania w Języku Angielskim II Wydziału Lekarskiego, na Wydziale Lekarsko-Dentystycznym, na Wydziale Farmaceutycznym z Oddziałem Medycyny Laboratoryjnej; zarządzenie nr 88/2017 Rektora WUM z dnia 25 lipca 2017 r. ws. ustalenia wysokości opłat za studia prowadzone w języku angielskim na WUM w roku akademickim 2017/2018; zarządzenie nr 75/2018 Rektora WUM z dnia 18 lipca 2018 r. ws. ustalenia wysokości opłat za studia prowadzone w języku angielskim na WUM w roku akademickim 2018/2019; zarządzenie nr 70/2019 Rektora WUM z dnia 25 czerwca 2019 r. w sprawie zasad płatności za usługi edukacyjne świadczone przez WUM.

euro⁴¹. Studenci mieli możliwość wnoszenia opłat rocznych w dwóch lub w czterech ratach. Studia w języku angielskim na kierunku lekarsko-dentystycznym były droższe: opłaty dla rozpoczynających studia w roku ak. 2019/2020 ustalono odpowiednio: za I rok – 15 200 euro; II rok – 15 800 euro; III rok – 16 650 euro; IV rok – 17 400 euro; V rok – 18 200 euro.

(akta kontroli tom III str. 291-303, 332-354)

3.8. Wysokość przychodów z tytułu opłat wnoszonych przez cudzoziemców w latach akademickich 2016/2017 – 2019/2020 za studia w języku angielskim na English Division na kierunkach lekarskim i lekarsko-dentystycznym wyniosła łącznie 137 562,7 tys. zł (w tym na kierunku lekarskim ED – 126 443,5 tys. zł, na kierunku lekarsko-dentystycznym EDD⁴² – 11 119,2 tys. zł), z czego w roku 2016/2017 – 32 106,7 tys. zł; w 2017/2018 – 34 745,5 tys. zł, w 2018/2019 – 34 697,9 tys. zł, w 2019/2020 – 36 012,7 tys. zł. Opłaty od cudzoziemców były pobierane w wysokości wynikającej z obowiązujących przepisów wewnętrznych, a także zgodnie z § 17 i 18 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 października z 2006 r. oraz § 13 ust. 1-3 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 czerwca 2018 r.

(akta kontroli tom III str. 291)

Monitoring terminowości i prawidłowej wysokości wnoszonych przez studentów opłat prowadziły dziekanaty z wykorzystaniem funkcjonalności Systemu Obsługi Szkół Wyższych Bazus, będącego elementem modułu Wirtualny Dziekanat Zintegrowanego Informatycznego Systemu Zarządzania Uczelnią. Podczas oględzin⁴³ modułu na jednym stanowisku komputerowym w dziekanacie English Division Wydziału Lekarskiego stwierdzono, że system Bazus w dwóch przypadkach (spośród 21 zbadanych zakładów studentów w Wirtualnym Dziekanacie) generował automatycznie odsetki studentom, którzy tych wpłat faktycznie dokonali, w czterech przypadkach system odnotował podwójną wpłatę czesnego, w jednym przypadku nie wykazał opłaty, mimo że została dokonana. System Bazus nie jest w pełni kompatybilny z systemem księgowym ERP, w którym odnotowano przeliczanie odsetek z tytułu nieterminowych opłat za studia z euro na złote po niewłaściwym kursie (jeden przypadek). Pracownicy dziekanatu ED dokonywali czasochłonnych uzgodnień z pracownikami Działu Księgowości kwot należnych i dokonanych przez studentów cudzoziemców opłat, z wykorzystaniem opracowanych na potrzeby własnego monitoringu narzędzi (arkusze w Excelu oraz gromadzenie dowodów wpłat od studentów). Ponadto menu Wirtualnego Dziekanatu ED nie zostało w pełni dostosowane do potrzeb studentów angielskojęzycznych – np. numer indywidualnego konta studenta, na które powinien wnieść opłatę za studia jest opisane po polsku słowem „czesne”, a drugie widoczne konto opisane jest jako „dokumenty” – co nie ułatwia studentom cudzoziemcom dokonywania wpłat na właściwe konto.

(akta kontroli tom III str. 139-140, 199-285, 355-356)

Kierownik Oddziału Dziekanatu Wydziału Lekarskiego ds. Nauczania w Języku Angielskim wyjaśniła, że menu i komunikaty dla studenta faktycznie są wykonane częściowo w języku polskim i częściowo w języku angielskim, natomiast dziekanat zgłaszał drogą mejlową i telefoniczną do koordynatora systemu Bazus konieczność ujednolicenia wszystkich komunikatów, menu i informacji w języku angielskim.

(akta kontroli tom III str. 273-285)

⁴¹ Oraz dodatkowe 200 euro opłaty w I roku nauki.

⁴² English Dentistry Division.

⁴³ Dokonane w dniu 8 lipca 2020 r.

Kwestor WUM wyjaśniła, że podczas analizy rozrachunków studentów English Division Wydziału Lekarskiego WUM modułu Bazus zauważono naliczone odsetki z błędnym kursem. Fakt ten zgłoszono do informatyka, jak i do dziekanatu, ponieważ to tam są automatycznie generowane odsetki, które trafiają potem do programu księgowego ERP. Aktualnie trwają końcowe prace w programie ERP nad wystornowaniem odsetek naliczonych po nieprawidłowym kursie i zaksięgowaniem ich po właściwym. Naliczenie odsetek po nieprawidłowym kursie było spowodowane błędem programowym systemu Bazus i zostało tam poprawione.

(akta kontroli tom III str. 266-272)

Kierownik Wdrożenia Projektu Zintegrowanego Systemu Informatycznego Wspomagającego Proces Kształcenia WUM wyjaśnił, że system jest przygotowany do obsługi w języku angielskim, istnieją jednak jego pojedyncze składowe, które nie są właściwie przetłumaczone bądź zaimplikowane. Jednakże są one zgłoszone do wykonawcy systemu celem pilnego naniesienia poprawek i wstawienia brakujących tłumaczeń. Wykonawca zapewnił WUM, iż przy najbliższej rekonfiguracji i aktualizacji systemu braki/błędy te zostaną uzupełnione. Kierownik poinformował także, iż aktualnie toczą się prace na linii WUM – wykonawca mające na celu usprawnienie funkcjonowania systemu w obszarze obsługi studentów obcojęzycznych.

(akta kontroli tom III str. 331)

3.9. W okresie objętym kontrolą Rektor WUM nie wydawał decyzji o zwolnieniu z opłat za kształcenie studentów cudzoziemców. Do Rektora nie wpłynęły wnioski w tej sprawie.

(akta kontroli tom III str. 251)

3.10. W latach akademickich 2016/2017 – 2019/2020 WUM wypłacił 202 studentom cudzoziemcom stypendia RP w łącznej kwocie 1 863,4 tys. zł stypendiów (oraz stypendia za dodatkowy miesiąc wakacji w wysokości 90,4 tys. zł⁴⁴). Stypendia były przyznawane przez Ministra Zdrowia⁴⁵ studentom Polonii⁴⁶ na podstawie wniosku studenta, składanego we właściwym dziekanacie WUM. Uczelnia weryfikowała wnioski, w tym średnią ocen, przekazywała terminowo wnioski do MZ i wypłacała stypendia, w wysokości określonej przez Ministra Zdrowia, zgodnie z obowiązującymi przepisami wewnętrznymi⁴⁷. Środki na stypendia na podstawie wystawianej przez WUM noty księgowej refundowało Ministerstwo Zdrowia, a od roku 2019/2020 – przekazywała je uczelni NAWA, na podstawie umowy ramowej⁴⁸.

Kwoty stypendium dla jednego studenta miesięcznie, w zależności od średniej arytmetycznej ocen w roku akademickim poprzedzającym, kształtowały się następująco: 2016/2017 i 2017/2018 – 900 zł; 2018/2019 – 900 zł lub 1350 zł; 2019/2020 – 1200 zł za średnią w przedziale 3,90-4,44 i 1500 zł za średnią co najmniej 4,45.

(akta kontroli tom str. tom II str. 185-191, tom III str. 157-194, 272, 328-330)

⁴⁴ Według danych Biura Spraw Studenckich WUM, stan na 1 lipca 2020 r.

⁴⁵ W 2019 r. Minister Zdrowia wyrażał zgodę na przyznanie stypendium na podstawie art. 323 ust. 1 pkt 3 i ust. 2 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (dz. U. z 2018 r. poz. 1668 ze zm.).

⁴⁶ Głównie studentom z Kartą Polaka, pochodzącym z Ukrainy, Białorusi, Rosji i Litwy.

⁴⁷ M.in. zarządzenie nr 79/2016 Rektora UMW z dnia 28 września 2016 r. w sprawie regulaminu ustalania wysokości, przyznawania i wypłacania świadczeń pomocy materialnej dla studentów WUM; zarządzenie nr 102/2017 Rektora UMW z dnia 26 września 2017 r. w sprawie regulaminu ustalania wysokości, przyznawania i wypłacania świadczeń pomocy materialnej dla studentów WUM i późniejsze.

⁴⁸ Umowa ramowa nr PPS/UCZ/2019/1/00071/U/00001 zawarta 26 i 29 listopada 2019 r. określająca warunki współpracy między NAWA a WUM, w celu ułatwiania obywatelom innych państw podejmowania i odbywania studiów, w tym wypłacania stypendiów z programów NAWA.

Do końca roku akademickiego 2018/2019 studenci cudzoziemcy studiujący na WUM na kierunkach prowadzonych w języku angielskim⁴⁹ i studiujący na kierunkach prowadzonych w języku polskim przyjęci na podstawie decyzji Ministra Zdrowia, nie mieli zapewnionej możliwości wnioskowania o stypendium rektora za osiągnięcia naukowe. Od roku akademickiego 2019/2020, w związku z nową ustawą Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce studenci ci uzyskali możliwość wnioskowania o tego rodzaju stypendium, po spełnieniu wytycznych ogólnych dotyczących wnioskowania o stypendium rektora.

Zastępca kierownika Biura Spraw Studenckich WUM wyjaśniła, że do Komisji Stypendialnej nie wpłynął żaden wniosek od studentów cudzoziemców studiujących na WUM w języku angielskim i studiujących w języku polskim przyjętych na podstawie decyzji Ministra Zdrowia, w związku z tym stypendium rektora nie było przyznawane.

(akta kontroli tom III str. 328-330)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości, z wyjątkiem nie stwierdzono nieprawidłowości, z wyjątkiem braku osiągnięcia funkcjonalności systemu informatycznego, w którym prowadzony jest Wirtualny Dziekanat English Division.

OCENA CZĄSTKOWA

Warszawski Uniwersytet Medyczny w latach objętych kontrolą prawidłowo szacował przychody i koszty związane z kształceniem studentów, w tym cudzoziemców. Opłaty za studia na płatnych kierunkach pobierano od studentów cudzoziemców w wysokościach zgodnych z zarządzeniami Rektora oraz monitorowano terminowość wnoszonych opłat, chociaż wdrażany system informatyczny z powodu nieosiągnięcia założonej funkcjonalności nie ułatwiał tego zadania. WUM prawidłowo realizował i rozliczał projekty dofinansowane przez NAWA, związane z umiędzynarodowieniem uczelni. Wyplacał studentom z zagranicy stypendia rządu RP w kwotach zgodnych z przyznanymi przez Ministra Zdrowia. Zgodnie z wymogami prawa Rektor WUM opracował strategię rozwoju uczelni. Mierniki określające stopień realizacji celów określano w rocznych planach działalności, a osiągnięte efekty raportowano w sprawozdaniach z wykonania planów działalności, sprawozdaniu z realizacji strategii oraz prezentowano na posiedzeniach Senatu.

4. Współpraca właściwych podmiotów na rzecz wspierania kształcenia cudzoziemców

4.1. W latach 2017-2020 Warszawski Uniwersytet Medyczny prowadził współpracę w zakresie kształcenia cudzoziemców m.in. z:

- Ministrem Zdrowia (realizacja obowiązków wynikających z przepisów prawa; uzgadnianie limitów przyjęć na studia medyczne; współdziałanie w kwestii wypłat studentom cudzoziemcom stypendiów rządu RP);
- Konferencją Rektorów Akademickich Uczelni Medycznych (KRAUM) (udział Rektora w 15 posiedzeniach Konferencji, w celu wypracowania wspólnego stanowiska i wyrażania opinii w sprawach dotyczących kształcenia w zakresie nauk medycznych, rozwoju wyższego szkolnictwa medycznego, koordynowanie współpracy wyższych szkół medycznych);
- NAWA (m.in. realizacja projektów w ramach programów finansowanych przez NAWA w celu umiędzynarodowienia uczelni, współpraca w zakresie wypłaty stypendiów studentom cudzoziemcom);

⁴⁹ Uchwała nr 31/2017 Senatu WUM z dnia 10 kwietnia 2014 r. w sprawie wprowadzenia regulaminu studiów WUM (i następne).

- ze 115 uczelniami europejskimi z 24 Krajów Programu Erasmus+ (w latach 2016/2017 – 2019/2020 w ramach programów wymiany przyjechało do WUM na studia i praktyki 459 studentów zagranicznych);
- Fundacją Fulbrighta (w semestrze zimowym 2019/2020 zorganizowano cykl 12 otwartych wykładów dla studentów i pracowników English Division z udziałem amerykańskich wykładowców);
- ambasadami m.in. Malezji, Niemiec, Chin, Arabii Saudyjskiej – w zakresie promocji uczelni i wspomagania procesu rekrutacji studentów zagranicznych na studia medyczne w English Division WUM;
- Ministerstwem Zdrowia Iraku – podpisanie listu intencyjnego w 2020 r. w sprawie współpracy uczelni i budowy potencjału personelu medycznego Iraku;
- międzynarodowymi portalami edukacyjnymi: Cambridge BMAT, Keystone, Gratuateguide.co.uk i portalami polskimi – StudyinPoland (Perspektywy) i Gopoland.pl (NAWA);
- uczelnią partnerską McGill University w Montrealu;
- Uniwersytetem Warszawskim – w celu zawarcia umowy federacyjnej. Rektorzy obu uczelni podpisali 16 października 2018 r. list intencyjny w tej sprawie. Senat WUM uchwałą nr 50/2019⁵⁰ wydał pozytywną opinię nt. opracowanego statutu federacji UW i WUM; w 2019 r. wstępnie ustalono plan finansowania federacji.

(akta kontroli tom IV str. 1-221)

4.2. Przepływ informacji między WUM a innymi podmiotami, z którymi współpracował, następował m.in. podczas spotkań z przedstawicielami podmiotów współpracujących, rozmów telefonicznych oraz poprzez wymianę pism drogą elektroniczną i pocztową. Standardy komunikacji wynikały z bieżącej praktyki: udziału w programach/projektach, procesu zawierania i rozliczania umów (np. z NAWA), realizacji obowiązków wynikających z przepisów prawa (przekazywania danych Straży Granicznej o liczbie cudzoziemców studiujących i skreślonych ze studiów w WUM w danym roku oraz wykazów studentów cudzoziemców dla Ministra Zdrowia, raportów dla MNiSW w systemie POL-on, rozliczania subwencji i dotacji), opiniowania dla Ministra Zdrowia projektu limitu przyjęć na dany rok akademicki, realizacji wypłat studentom stypendiów RP przyznanych przez Ministra Zdrowia itp.

(akta kontroli tom III str. 222-223, 232-258)

4.3. Rektor WUM informował Ministra Zdrowia oraz właściwych Komendantów Straży Granicznej o przyjętych na studia (i skreślonych) na dzień 31 grudnia 2017 r. studentach zagranicznych. Po nowelizacji ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, z dniem 1 stycznia 2018 r., zgodnie ze zmienionym brzmieniem ww. przepisu Rektor w latach 2018-2019 wprowadzał do systemu POL-on dane o przyjęciu na studia wg stanu na 1 października danego roku. Przekazywane w związku z art. 170 c ust. 1 i 2 pkt 4 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym wykazy studentów zagranicznych zawierały informacje wymagane tymi przepisami.

(akta kontroli tom III str. 232-258)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

NIK ocenia pozytywnie współpracę WUM z innymi podmiotami, realizowaną na rzecz wspierania kształcenia cudzoziemców i umiędzynarodowienia Uczelni. Rektor przekazywał właściwym podmiotom prawidłowe dane dotyczące studentów cudzoziemców studiujących na WUM w terminach wynikających z przepisów prawa.

⁵⁰ Uchwała nr 91/2018 Senatu WUM z dnia 29 października 2018 r. w sprawie wyrażenia poparcia dla Listu intencyjnego utworzenia federacji przez WUM Uniwersytet Warszawski. Do zakończenia kontroli (15 lipca 2020 r.) umowa federacyjna nie została podpisana.

IV. Wnioski

Wnioski Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK wnosi o podjęcie działań mających na celu zapewnienie pełnej funkcjonalności, we wdrażanym Zintegrowanym Systemie Informatycznym Wspomagającym Proces Kształcenia, modułu *Internetowa Rekrutacja Kandydatów na studia w języku angielskim* oraz modułu *Wirtualny Dziekanat*.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Warszawie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, 31 lipca 2020 r.

Kontrolerzy

Danuta Bolikowska

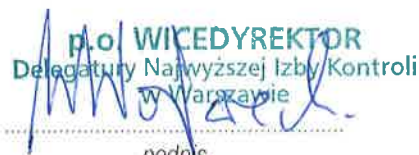
główny specjalista kontroli
państwowej

podpis

Paulina Lach-Matusiak
doradca ekonomiczny

podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Warszawie

p.o. WICEDYREKTOR
Delegatury Najwyższej Izby Kontroli
w Warszawie

podpis
Wojciech Wojciechowski